

قرار بود گزارش جامع دبیرکل آژانس در مورد فعالیت هسته‌ای ایران، اسفندماه امسال در نشست شورای حکام قرائت شود. گروسی اما اعلام کرد برای تکمیل گزارش نهایی به زمان بیشتری نیاز دارد تا در نیمه بهار و نشست بعدی شورای حکام، آن را ارائه کند.
باین حال به‌نظر می‌رسد شورای حکام همچنان مسیر اعمال فشار بر ایران را تا خردادماه ادامه خواهد داد. اگر چه اظهاراتی در مورد ضرورت حل پرونده هسته‌ای ایران از روش دیپلماتیک از جانب ترویکا مطرح شد؛ اما گزارش تازه‌ای که گروسی از فعالیت هسته‌ای ایران منتشر کرد و تکرار ادعاهای سابق، بیانیه تندی که اروپا و آمریکا علیه فعالیت هسته‌ای ایران منتشر کردند، ادامه موضوعی است که شورای حکام در نشست پیشین علیه ایران گرفت، با این تفاوت که گروسی در نشست پیشین شورای حکام و پس از بازگشت از ایران، دیدار با مقامات ایرانی را سازنده توصیف کرد و از چراغ‌سبز ایران برای همکاری با آژانس گفت، اما شورای حکام نهایتاً، قطعنامه‌ای تند ترویکا علیه ایران را تصویب کرد.

گزارش تازه‌ای که گروسی در اولین روز این نشست قرائت کرد، ایران را به غنی‌سازی در حد تولید سلاح هسته‌ای متهم کرد؛ امری که این گزاره را پررنگ می‌کند که گزارش جامع گروسی در خردادماه ۱۴۰۴ نیز تفاوت چندانی با مواضع فعلی‌اش علیه ایران نداشته باشد و زمینه ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت را فراهم کند.

تکرار ادعاهای واهی گروسی

نشست فصلی شورای حکام که روز دوشنبه آغاز به کار کرد و گروسی نیز در اولین روز شروع به کار آن گزارش خود را ارائه کرد، اهمیتی بیش از نشست‌های قبلی شورای حکام دارد. این آخرین نشستی است که پیش از موعد نهایی ارائه گزارش نهایی گروسی، در مورد ایران برگزار می‌شود. گروسی در این نشست ادعاهای سابق خود در مورد ایران را تکرار کرد، ایران را به غنی‌سازی در سطح تولید سلاح هسته‌ای محکوم کرد؛ اما نهایتاً گفت ممکن است جایی برای سازش وجود داشته باشد.

گروسی در بخشی از گزارش خود، ایران را به تناقض‌گویی در مورد برنامه هسته‌ایش محکوم کرد و گفت: «اظهارات ایران درباره مواد، فعالیت‌ها و محل‌های آلوده به مواد هسته‌ای با یافته‌های آژانس مغایرت دارد.» او مدعی شد از زمان گزارش پیشین آژانس، ذخایر اورانیوم ایران تا خلوص اورانیوم ۲۳۵، ۶۰ درصدی از ۱۸۲ کیلوگرم در فصل قبلی به ۲۷۵ کیلوگرم افزایش پیدا کرده است. او ایران را

ایالات متحده همواره خود را پرچم‌دار آزادی بیان و ارزش‌های دموکراتیک معرفی کرده، اما تاریخچه پرخورد این کشور با جنبش‌های اعتراضی، به‌ویژه در موضوعات حساس مانند حمایت از فلسطین، نشان‌دهنده تصویری متفاوت از این کشور است. در دوره ریاست‌جمهوری جو بایدن، خیزش‌های دانشجویی در دفاع از حقوق فلسطینیان و انتقاد از سیاست‌های مشترک آمریکا و اسرائیل در جنگ غزه با پاسخ‌هایی سخت و بی‌رحمانه مواجه شد. این واکنش‌ها شامل دستگیری‌های گسترده، محرومیت دانشجویان از تحصیل و حتی اجبار مدیران دانشگاه‌ها به خاموش کردن این صداها بود. حالا دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور تازه‌برگزیده، با وعده‌هایی تندتر وارد میدان شده است. او تهدید کرده بودجه فدرال دانشگاه‌ها را قطع می‌کند و دانشجویان معترض را با زندان یا تبعید روبه‌رو خواهد ساخت؛ رویکردی که نه‌تنها در امتداد سیاست‌های بایدن است، بلکه آن را به مرحله‌ای خشن‌تر و بی‌سابقه می‌رساند. همچنین وزارت خارجه آمریکا اعلام کرده است قصد دارد با استفاده از هوش مصنوعی دانشجویان حامی فلسطین را ردیابی کند و ویزای آن‌ها را لغو کند. علی‌رغم این فشارها اما مطابق نظر سنجی جدید گالوپ میزان حمایت آمریکایی‌ها از اسرائیل برای اولین بار به زیر ۵۰ درصد و رقمی معادل ۴۶ درصد رسیده است.

خیزش دانشجویی در دفاع از فلسطین

جنبش‌های دانشجویی حامی فلسطین در دانشگاه‌های آمریکا، به‌ویژه پس از شدت گرفتن درگیری‌ها در غزه در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴، به اوج خود رسید. این حرکت‌ها که در بهار ۲۰۲۴ شکوفا شدند، ریشه در ناراضیانی از پشتیبانی بی‌چون‌وچرای دولت بایدن از اسرائیل و تداوم ارسال تسلیحات به این رژیم داشتند. دانشجویان در مراکز علمی برجسته‌ای چون کلمبیا، ییل، هاروارد، نیویورک و کالیفرنیا ی جنوبی خواستار پایان دائمی جنگ در غزه، قطع همکاری مالی دانشگاه‌ها با شرکت‌های پشتیبان اسرائیل و توقف کمک‌های نظامی آمریکا به این کشور شدند. اما این فریادها نه‌تنها شنیده نشد، بلکه با موجی از سرکوب و سانسور پاسخ داده شد. یکی از برجسته‌ترین نشانه‌های این سرکوب، بازداشت انیوه دانشجویان بود. تا پایان آوریل ۲۰۲۴، بیش از دو هزار نفر در سراسر دانشگاه‌های آمریکا به جرم مشارکت در تحصن‌ها و راهپیمایی‌های حامی فلسطین دستگیر شدند. در دانشگاه کلمبیا، نیروهای پلیس با هجوم به محوطه دانشگاه، چادرهای معترضان را برچیدند و نزدیک به ۱۰۰ نفر را به بند کشیدند. در دانشگاه کالیفرنیا ی جنوبی نیز در یک روز، بیش از ۹۰ نفر بازداشت شدند. این عملیات‌ها اغلب با ابزارهایی چون گاز اشک‌آور و یگان‌های ضدشورش اجرا شد؛ روش‌هایی که با ادعای مسالمت‌آمیز بودن اعتراضات در تضاد آشکار بود.

گروسی ارائهٔ گزارش جامع در مورد فعالیت هسته‌ای ایران را به نیمهٔ بهار موکول اما ادعاهای تکراری علیه فعالیت هسته‌ای را ابراز کرد

همان همیشگی‌های گروسی

تنها کشور غیرهسته‌ای خواند که تا این سطح غنی‌سازی انجام می‌دهد. گروسی در ادامه هم مدعی شد: «علی‌رغم اینکه ایران، تمایل خود را برای بررسی انتخاب چهار بازرس آژانس اعلام کرده بود، تعیین آن‌ها را نپذیرفت.»

گروسی به‌رسم همیشگی ادعاهای سیاسی و برخلاف صلاحیت قانونی خود مطرح کرد و گفت: «تحریم‌های غرب علیه برنامه هسته‌ای ایران، بی‌اثر هستند و این کشور با یافتن راه‌هایی برای دورزدن آن‌ها رشد عظیمی، در برنامه هسته‌ای خود داشته است.» این جنس اظهارات جانب‌دارانه که بیشتر رنگ‌وبوی سیاسی‌کاری و استفاده ابزاری از برنامه هسته‌ای ایران برای افزایش فشار بر ایران می‌دهد، بار اولی نیست که در اظهارات گروسی مطرح می‌شود. ایران نیز بارها در پاسخ تأکید داشته که به چهارچوب همکاری در قالب پادمان با آژانس پایبند است و از آژانس خواسته تا به‌جای مطرح‌کردن ادعاهای جانب‌دارانه علیه ایران، رفتاری حرفه‌ای و بی‌طرفانه در تعامل با ایران داشته باشد.

کمیسیون امنیت ملی مجلس بعد از گزارش گروسی در بیانیه‌ای خطاب به رئیس آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بار دیگر به این موضوع تأکید کرد که «آژانس باید اظهارات خود را بر اساس قوانین آژانس و صرفاً در حوزه فنی تنظیم کرده و از اظهارات سیاسی پرهیز کند.»

سلاح هسته‌ای برای ایران بد است اما از اروپا محافظت می‌کند!

ترویکای اروپا نیز مانند دوره‌های گذشته، بعد از انتشار گزارش آژانس، بیانیه‌ای مشترک با آمریکا منتشر کرد. در بخشی از این بیانیه آمده: «گزارش آژانس بار دیگر تأیید می‌کند که ایران همچنان به مسیر تشدید تنش ادامه داده است و تعهداتش در برجام را به طور فزاینده‌ای نقض می‌کند.»

ترویکا در بخشی از گزارش خود با محکوم‌کردن ایران به تشدید فعالیت‌های هسته‌ای از ایران خواست تا «از تنش‌های هسته‌ای جلوگیری کند.» در ادامه این بیانیه نیز آمده: «ما ایران را ترغیب می‌کنیم که تمامی اقدامات شفاف‌سازی که در فوریه ۲۰۲۱ متوقف کرد و در بیانیه مشترک ۴ مارس ۲۰۲۳ با آژانس مورد توافق قرار گرفت، مجدداً اجرا کند و پروتکل الحاقی را هرچه سریع‌تر دوباره اجرا و تصویب کند. ایران اکنون باید گام‌های جدی و معناداری بردارد که نشان‌دهنده تمایل واقعی به کاهش تنش‌ها و بازسازی فوری اعتماد موردنیاز بین ایران و جامعه بین‌المللی است.»

این بیانیه در مدار بیانیه قبلی این سه کشور، حرکت کرد که مواضعی تند علیه فعالیت هسته‌ای ایران مطرح کردند و البته از سیاست چماق

و هویج هم استفاده کرد و گفت به ارانه یک راه‌حل دیپلماتیک متعهد است. در ادامه اما تأکید کرد که «از تمام اهرم‌های دیپلماتیک خود برای جلوگیری از پیشرفت فعالیت هسته‌ای ایران استفاده می‌کند.»

این سه کشور اروپایی درحالی ادعا می‌کنند که ایران می‌بایست به پروتکل الحاقی برگردد که اشاره‌ای به بدعهدی طرف آمریکایی در خروج از برجام نمی‌کنند، ادعایی که اثبات می‌کند اروپا نیز برخوردی سیاسی‌کارانه با برنامه هسته‌ای ایران دارد و صرفاً بر بهانه جویی و اعمال فشار بر ایران بر این ادعاها اصرار می‌کند.
آبان امسال، درحالی بیانیه تند ترویکا علیه ایران صادر شد که در جریان سفر گروسی به ایران، پیش از برگزاری نشست فصلی شورای حکام، برای اولین‌بار دبیرکل آژانس انرژی اتمی از دونیروگاه غنی‌سازی اورانیوم ایران در فردو و نظنن بازدید کرد؛ اقدامی که ضمن همکاری ایران با آژانس، اثبات می‌کرد که برنامه هسته‌ای ایران صلح‌آمیز است.

گروسی بعد از بازگشت از تهران اشاره کرد ایران افزایش ذخایر اورانیوم غنی شده ۶۰ درصد را آغاز کرده است و این تقریباً تمهدی بی‌سابقه در مورد ایران است. با وجود حسن نیت ایران در همکاری با آژانس، اما بیانیه تند ترویکا در نشست شورای حکام به رأی گذاشته شد و به تصویب اعضا رسید.

در بخشی از این قطعنامه، اشاره شده بود: «علی‌رغم قطعنامه‌های فوق توسط شورای حکام و فرصت‌های فراوان ارائه شده توسط دبیرکل در طول پنج سال، ایران نه توضیحات فنی معتبری در مورد حضور ذرات اورانیوم با منشأ انسانی در چندین مکان اعلام نشده ارائه کرده است و نه به آژانس اطلاع‌رسانی کرده است؛ و در عوض (ایران) اعلام کرده که تمام مواد و فعالیت‌های هسته‌ای موردنیاز براساس موافقت‌نامه پادمان خود را اعلام کرده است که با یافته‌های آژانس مغایرت دارد.»

این قطعنامه ایران را به عدم همکاری لازم با آژانس محکوم و تأکید کرد: «ایران هنوز همکاری لازم، کامل وبدون ابهام را با آژانس ارائه نکرده و اقدامات ضروری و فوری– همان‌طور که در قطعنامه ژوئن ۲۰۲۴ توسط شورای حکام گرفته شده– را انجام نداده است و نتیجه آن این است که موضوعات پادمان با وجود تعاملات (interactions) متعدد با آژانس از سال ۲۰۱۹، همچنان باقی مانده است.»

در این جلسه، شورای حکام از دبیرکل آژانس خواست تا گزارشی جامع از برنامه هسته‌ای ایران تا اسفند و نهایتاً خرداد سال ۱۴۰۴ ارائه کند.

اعمال نظارت‌های سخت و سنگین بر فعالیت هسته‌ای ایران درحالی صورت می‌گیرد که ایران تنها ۲ درصد از تولیدات هسته‌ای

گروسی ارائهٔ گزارش جامع در مورد فعالیت هسته‌ای ایران را به نیمهٔ بهار موکول اما ادعاهای تکراری علیه فعالیت هسته‌ای را ابراز کرد

همان همیشگی‌های گروسی

جهان را به خود اختصاص داده اما بیش از ۹۲ درصد نظارت‌ها بر آن اعمال می‌شود. تأکید بر جلوگیری ساخت سلاح هسته‌ای توسط ایران در شرایطی اتفاق می‌افتد که در روزهای برگزاری نشست شورای حکام و صعودی شدن تنش‌ها میان اروپا و آمریکا، مکررون صراحتاً اعلام کرد: «ما سلاح هسته‌ای داریم که از ما محافظت می‌کند و تصمیم نهایی درباره تسلیحات هسته‌ای تنها در دست ریاست‌جمهوری فرانسه باقی خواهد ماند.»

این استاندارد دوگانه در مواجهه با برنامه هسته‌ای ایران درحالی صورت می‌گیرد که حتی آژانس تاکنون شواهدی از ساخت سلاح هسته‌ای توسط ایران، پیدا نکرده و اعمال فشارها تنها بر مبنای احتمالات و گمانه‌زنی‌ها و ابراز نگرانی‌ها صورت می‌گیرد.

بهار ۱۴۰۴ موعد بررسی نهایی پرونده هسته‌ای ایران

بر مبنای مهلتی که شورای حکام به دبیرکل آژانس داده، قرار بود گروسی گزارش جامع خود در مورد ایران را اسفندماه ارائه کند. گروسی ضمن قرائت گزارش فصلی خود در نشست شورای حکام، گفت برای ارائه و تکمیل گزارش جامع به زمان بیشتری نیاز دارد که آن را تا نیمه بهار آماده کند؛ امری که این گزاره را تقویت می‌کند که گفت‌وگوها و رایزنی‌های ایران و آژانس در مورد انتشار این بیانیه ادامه داشته باشد. موضوعی که یک منبع آگاه در گفت‌وگو با «فرهیختگان» آن را تأیید و اشاره کرد که گفت‌وگوها و رایزنی‌ها، میان ایران و آژانس همچنان ادامه دارد.

باین‌حال ارائه گزارش جامع آژانس در مورد ایران در نشست بعدی شورای حکام، یعنی خرداد ۱۴۰۴ قطعی خواهد بود. پس از آن شورای حکام، بر مبنای گزارش گروسی، در مورد ارجاع یا عدم ارجاع برنامه هسته‌ای ایران به شورای امنیت تصمیم‌گیری خواهد کرد. در صورتی که گروسی ادعاهای خود در مورد برنامه هسته‌ای ایران را تکرار کند و با فرض عدم تأیید اعتراض ایران به رأی شورای حکام، پرونده ایران در مهر سال پیش رو به شورای امنیت ارجاع می‌شود و مکانیسم ماشه فعال می‌شود. پیش از این نیز اشاره کرده بودیم بر مبنای توافق برجام، مکانیسم ماشه، زمانی فعال خواهد شد که ایران به تعهدات خود عمل نکند و در این موقعیت طرفین مذاکره می‌توانند، تحریم‌های بین‌المللی را بازگردانند.

حالا با توجه به نزدیک شدن به سال دهم برجام، اروپا به‌دنبال بهانه‌جویی، محکوم‌کردن ایران به عدم همکاری با آژانس برای ارجاع پرونده به شورای امنیت و بازگرداندن تحریم‌های ایران است.

تحریم‌های ایران است.

هم‌زمان با تشدید سرکوب‌ها علیه حامیان فلسطین، نظرسنجی گالوپ از ریزش بی‌سابقهٔ حامیان اسرائیل در آمریکا حکایت دارد

حامیان آمریکایی اسرائیل، زیر ۵۰ درصد

و ترامپ با تهدیدات مالی و قضایی، این بنا را مستحکم‌تر می‌کند. این اشتراک عمل، بیانگر آن است که در موضوعاتی چون پشتیبانی از اسرائیل، اختلافات حزبی رنگ می‌بازد و هر دو جناح به یک اندازه در برابر صدای عدالت‌خواهی می‌ایستند. جنبش‌های حامی فلسطین در دانشگاه‌های آمریکا، چه در زمان بایدن و چه در آستانه دوره جدید ترامپ، آزمایشی بزرگ برای شعارهای آزادی بیان در این کشور بوده است. سرکوب گسترده در دولت بایدن، از دستگیری‌ها و محرومیت‌ها تا اجبار مدیران به استعفا، نشان داد این آزادی‌ها در برابر منافع سیاسی و نفوذ گروه‌های حامی اسرائیل تا چه حد شکننده‌اند. حالا با تهدیدات تازه ترامپ، این سرکوب نه‌تنها ادامه می‌یابد، بلکه به شکلی سیستماتیک‌تر و شدیدتر اعمال خواهد شد. این واقعیت تلخ ثابت می‌کند در آمریکا، چه دموکرات‌ها قدرت را در دست داشته باشند و چه جمهوری‌خواهان، وقتی سخن از دفاع از حقوق فلسطینیان باشد، آزادی بیان به امتیازی مشروط و در خدمت سیاست تبدیل می‌شود.

علی‌رغم فشارهای هوشمند حمایت آمریکایی‌ها از اسرائیل به زیر ۵۰ درصد رسید

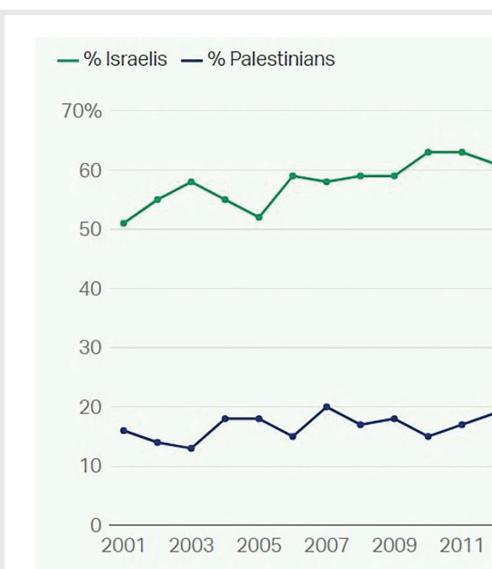
با وجود فشارهای آمریکا برای حفظ حمایت بی‌چون‌وچرا از اسرائیل این کشور نتوانسته جلوی این تغییر را بگیرد. نظرسنجی اخیر مؤسسه گالوپ که در فوریه ۲۰۲۵ انجام شده، نشان‌دهنده تغییری چشمگیر در افکار عمومی آمریکا نسبت به مناقشه اسرائیل و فلسطین است. این داده‌ها حاکی از آن است حمایت از اسرائیل در میان آمریکایی‌ها به پایین‌ترین سطح خود در ۲۵ سال گذشته رسیده و برای اولین بار از سال ۲۰۰۰، کمتر از نیمی از مردم این کشور (۴۶ درصد) اعلام کرده‌اند از اسرائیل حمایت می‌کنند. در مقابل، حمایت از فلسطین به ۳۳ درصد افزایش یافته که بیش از دو برابر میزان آن در سال ۲۰۰۱ (۱۶ درصد) و به‌طور قابل توجهی بالاتر از ۱۳ درصد در سال ۲۰۰۳ است. این تحول به‌ویژه در میان دموکرات‌ها برجسته‌تر است؛ جایی که حمایت از اسرائیل به ۲۱ درصد سقوط کرده، یعنی کمتر از نصف رقم ۴۳ درصد سال ۲۰۰۱. این کاهش معنادار در حمایت از اسرائیل، علی‌رغم فشارهای سیاسی و دیپلماتیک گسترده دولت آمریکا برای حفظ اتحاد استراتژیک با اسرائیل، رخ داده است. دولت‌های متوالی آمریکا از جمله دولت بایدن و اکنون دولت ترامپ، با ارسال کمک‌های نظامی و مالی هنگفت و همچنین حمایت سیاسی بی‌قیدوشرط از اسرائیل، سعی در تحکیم این رابطه داشته‌اند. با این حال به نظر می‌رسد افکار عمومی آمریکا به‌ویژه در میان نسل جوان و دموکرات‌ها، تحت تأثیر عواملی چون تصاویر جنگ غزه، گزارش‌های نقض حقوق بشر و گسترش آگاهی از وضعیت فلسطینیان از طریق شبکه‌های اجتماعی، به سمت همدلی بیشتر با فلسطین چرخش کرده است.

رویکرد ترامپ؛ سخت‌گیری بی‌سابقه

دونالد ترامپ که به‌تازگی قدرت را در دست گرفته، با اعلام مواضعی تند، مسیر سرکوب را هموارتر کرده است. او در تازه‌ترین اظهاراتش در شبکه‌های اجتماعی (۶ مارس ۲۰۲۵) تهدید کرد دانشگاه‌هایی که به «تجمعات غیرمجاز» اجازه دهند، از بودجه فدرال محروم خواهند شد. او همچنین وعده داد دانشجویان آمریکایی معترض را اخراج یا زندانی کند و دانشجویان خارجی را به کشورهایشان بازگرداند. این تهدیدات، فشار مالی شدیدی بر دانشگاه‌ها وارد می‌کند و می‌تواند آن‌ها را به تسلیم کامل در برابر سیاست‌های حکومتی وادار سازد. درحالی‌که بایدن به بازداشت و تعلیق بسنده کرده بود، ترامپ با پیشنهاد زندان و تبعید، خط قرمزهای جدیدی ترسیم کرده است که آزادی فردی و آکادمیک را بیش از پیش تهدید می‌کند. دولت ترامپ همچنین می‌خواهد سیاست‌های برخورد با حامیان فلسطین را هوشمندتر دنبال کرده و با استفاده از هوش مصنوعی آن‌ها را شناسایی و ویزایشان را لغو کند.

همسویی دو حزب در سرکوب

نگاهی به عملکرد دولت بایدن و برنامه‌های اعلام‌شده ترامپ نشان می‌دهد که در مواجهه با اعتراضات حامی فلسطین، دموکرات‌ها و جمهوری‌خواهان در یک جبهه ایستاده‌اند. بایدن با دستگیری‌ها، مجازات‌های دانشگاهی و فشار بر مدیران، پایه‌های سرکوب را بنا نهاد

هم‌دردی آمریکایی‌ها در مورد وضعیت خاورمیانه طی سال‌های ۲۰۰۱–۲۰۲۵ براساس نظرسنجی مؤسسه گالوپ